

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrij Technisch Instituut Spijker te HOOGSTRATEN

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Pedagogisch geheel 122861-30379

Instellingsnummer 30379

Instelling Vrij Technisch Instituut Spijker

Directeur Peter De Wilde

Adres Gelmelstraat 62 - 2320 HOOGSTRATEN

Telefoon 03-340.22.80

Fax 03-314.78.66

E-mail info@vti-spijker.be

Website http://www.vti-spijker.be

Bestuur van de instelling VZW Spijker

Adres Lindendreef 37 - 2320 HOOGSTRATEN

Scholengemeenschap SGKSO Markdal

Adres Gravin Elisabethlaan 30 - 2320 HOOGSTRATEN

CLB Vrij CLB Kempen

Adres Hellekensstraat 2_A - 2200 HERENTALS

Dagen van het doorlichtingsbezoek 06-02-2017;07-02-2017;08-02-2017;09-02-2017;10-02-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 10-02-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 10-03-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Jos VERMIJL

Teamleden Wendy FRANQUET, Ingrid VAN CAUTER, Immanuel SYNAEVE,
Hilde VAN HOUTE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Bakkerij in bso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Banketbakkerij- Chocoladebewerking (leerplan D/2007/0279/027)	8
3.1.1.2 Expressie, huishoudkunde, natuurwetenschappen en opvoedkunde in tso tweede graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplan D/2015/7841/015)	12
3.1.1.3 Hotel in bso tweede graad in de studierichting Restaurant en keuken (leerplan D/2012/7841/016)	18
3.1.1.4 Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan D/2014/7841/033)	21
3.1.1.5 Nederlands in tso derde graad in de studierichtingen Hotel, Sociale en technische wetenschappen en Toerisme (leerplan D/2014/7841/001)	25
3.1.1.6 Wiskunde in de tweede graad tso in de studierichtingen Hotel, Toerisme en Sociale en technische wetenschappen (leerplan D/2002/0279/048d)	28
3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	31
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	33
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	34
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	34
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	36
4.1 Evaluatiepraktijk	36
4.2 Evaluatiesysteem	39
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	41
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	44
6.1 Wat doet de school goed?	44
6.2 Wat kan de school verbeteren?	45
6.3 Wat moet de school verbeteren?	45
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	46
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	46

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Vrij Technisch Instituut Spijker en het Vrij Technisch Instituut Spijker eerste graad in Hoogstraten vormen een pedagogische eenheid, verder in het verslag de school genoemd. De school maakt samen met twee kinderdagverblijven, een lagere school en het Aso Spijker deel uit van het schoolbestuur vzw Spijker. Samen met het Aso Spijker, het Klein Seminarie en VITO vormt de school de scholengemeenschap Markdal. In de ruime omgeving is de school bekend als hotelschool, hoewel haar aanbod ruimer is. Ze biedt een waaier van studierichtingen in bso en tso aan binnen het studiegebied Voeding. Daarnaast trekken de studiegebieden Handel in het bso, Toerisme in het tso en Personenzorg in bso en tso heel wat leerlingen aan.

Voor de school zijn een brede vorming, actuele vakkennis en voldoende praktijkervaring hoekstenen van de opvoeding. Ze kiest voor competentie ontwikkelend onderwijs als transfer tussen haar onderwijs en het functioneren in de reële wereld. De vertaling van deze visie naar de werkvloer lukt echter nog niet even vlot in alle processen en vakken.

Het schoolbestuur, het directieteam, de directieraad en de algemene directieraad zijn er samen in geslaagd om opnieuw voldoende samenhang en vertrouwen te creëren om de school een kwaliteitsvolle doorstart te geven op schoolniveau, lerarenniveau en leerlingenniveau conform het kwaliteitsdecreet. Er is nog een weg te gaan, vooral op pedagogisch vlak. Het beleid en het schoolteam getuigen van voldoende dynamiek en bereidwilligheid om verder te bouwen aan kwaliteitsvol onderwijs met als hefboom de aanwezige knowhow, zowel op beleidsvlak als op vakniveau.

Het onderzoek toont aan dat de school de onderwijsreglementering goed respecteert. Het erkenningsonderzoek gebeurde op basis van een staal van vakken uit de basisvorming en het specifiek gedeelte. De leerlingen bereiken in voldoende mate de leerplandoelstellingen in de vakken en structuuronderdelen. Er zijn nog werkpunten, maar de positieve elementen en enkele voorbeelden van goede praktijk overheersen. De school onderhoudt nauwe contacten met het bedrijfsleven via stages, geïntegreerde werkweken en peterschappen door bedrijven.

De school streeft echter in onvoldoende mate met een eigen planning de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) bij haar leerlingen na. Er is een ruim aanbod van algemeen vormende activiteiten, maar de school vult deze vooral in vanuit het pedagogisch project. De school werkt deze activiteiten onvoldoende uit met het oog op hun bijdrage aan het nastreven van de VOET. De school heeft bovendien geen doeltreffende organisatiestructuur die de VOET-werking ondersteunt en evalueert.

De school krijgt een gunstig advies voor woonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH). Door systematische controles van interne en externe diensten heeft ze een goed zicht op de werkpunten. De school beheerst de risico's voldoende. De lokale preventiedienst volgt de administratieve verplichtingen plichtsbewust op. Er is één knelpunt. In de praktijklokalen voeren niet alle leraren met de vereiste verantwoordelijkheidszin de gemaakte schoolafspraken rond BVH uit. Deze nonchalance zet in bepaalde situaties de realisatie van de leerplandoelstellingen rond HACCP (hazard analysis and critical control point) onder druk en ondermijnt bovendien het werk van de lokale preventiedienst.

Voor het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen heeft de inspectie binnen personeelsbeheer evaluatiesysteem en als onderwijsproces, evaluatiepraktijk geselecteerd. De zoektocht samen met externen naar een optimalisering van het groepsgevoel, de verbondenheid en de betrokkenheid heeft onder meer geleid tot een kwaliteitsvol evaluatiesysteem van het personeel. De school werkte de evaluatieprocedure zorgvuldig en doelgericht uit in individuele evaluatiedossiers. Uit de gesprekken, de verslagen en het persoonlijk ontwikkelingsplan destilleert de directie sterke en zwakke punten van zowel personeelsleden als van de schoolwerking maar ook van het eigen beleidsvoerend vermogen. De wijze waarop de school dit evaluatiesysteem van het personeel vorm en inhoud geeft, is een voorbeeld van goede praktijk.

Het beleid volgt de evaluatiepraktijk niet systematisch op, omdat ze vertrouwt op de deskundigheid van de vakgroepen en van de leraren. Hierdoor ontstaan er kwaliteitsverschillen binnen de vakgroepen en over de vakgroepen heen. Sommige vakgroepen houden onvoldoende rekening met de leerplanvisie en -doelstellingen en met het vereiste beheersingsniveau; andere leveren kwaliteitsvol werk. Via een systeem van kwaliteitsdenken (plan, do, check, act) heeft de school wel een aantal stappen gezet. Zo heeft ze een competentierapport ingevoerd in het bso.

De wijze waarop de school via interne en externe kwaliteitsonderzoeken enkele deelaspecten van de schoolwerking in kaart brengt bijvoorbeeld rond welbevinden en beleid, is een voorbeeld van goede praktijk. De kwaliteitscontrole op de uitvoering van de evaluatiepraktijk, de leerbegeleiding en de leerplanrealisatie is veeleer minimaal.

Op grond van de voldoende tot goede leerplanrealisatie voor de vakken, de naleving van de onderwijsreglementering en de systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving, formuleert de onderwijsinspectie een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarden. Voor het wegwerken van de tekorten rond het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen en de plichtsbewuste naleving van de HACCP-richtlijnen door iedereen, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 BSO Restaurant en keuken		hotel
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	wiskunde	expressie, huishoudkunde, natuurwetenschappen, opvoedkunde
Graad 2 TSO Toerisme	wiskunde	
Graad 2 TSO Hotel	wiskunde	
Graad 3 BSO Verzorging		huishoudkunde, opvoedkunde, verzorging
Graad 3 BSO Banketbakkerij-chocoladebewerking		bakkerij
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	Nederlands	
Graad 3 TSO Toerisme	Nederlands	Nederlands
Graad 3 TSO Hotel	Nederlands	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Personeelsbeheer

Evaluatiesysteem

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Bakkerij in bso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Banketbakkerij-Chocoladebewerking (leerplan D/2007/0279/027)

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn afgestemd op het leerplan. De leerbegeleiding ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod	De vakgroep biedt de onderwijsdoelstellingen geïntegreerd aan vanuit projecten. Het aanbod is vaardigheidsgericht en beantwoordt aan het verwachte beheersingsniveau. Elke opdracht vertrekt vanuit een reële context en biedt de leerling de kans de doelstellingen als een samenhangend geheel te bereiken. Hierdoor vertoont het aanbod een sterke horizontale samenhang. De doelstellingen zijn de vertaling van de competenties. De opdrachten zijn doelgericht en focussen zowel op productontwikkeling als op commercieel zakelijke inzichten.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De vaardigheidsdoelstellingen worden in de loop van het schooljaar verbreed en verdiept. Hierdoor neemt de beheersing toe. Voor verschillende leerplandoelstellingen werkt de vakgroep samen met de leraren van de algemene vakken, wat een meerwaarde is voor de leerplanrealisatie. De samenwerking met de leraren van het vak creatieve technieken en toegepaste economie ondersteunt de ontwikkeling van een eigen stijl en trend toegepast op de marketing van de banketbakkerij en chocoladebewerking. De doelstellingen rond veilig en hygiënisch werken komen aan bod via enkele opdrachten, maar missen een systematische toepassing in de praktijk. Hierdoor krijgen de leerlingen onvoldoende kansen om toe te zien op de toepassing van de voedselveiligheid, op het aanwenden van de HACCP- richtlijnen (Hazard analysis and critical controle points) en het uitvoeren van de autocontrole.

De school hecht veel belang aan de leerlingenstages. Zij organiseert een combinatie van alternerende stage en een lange blokstage van zes weken. Beide stages vinden plaats op eenzelfde bedrijf. Hierdoor is er weinig variatie in de stageopdrachten en missen de leerlingen kansen om bepaalde aspecten op het vlak van de bedrijfsvoering te vergelijken. De vakgroep maakt gebruik van een stageactiviteitenlijst. Zij wendt deze lijst nog onvoldoende aan om samen met de stagementor activiteiten te plannen die bij de individuele noden van de leerling aansluiten of om doelstellingen te exploreren die op de school minder haalbaar zijn. Uit de stageverslagen blijkt dat de uitgevoerde opdrachten doorgaans verantwoord zijn. Toch worden sommige leerlingen belast met taken die weinig overeenstemmen met het vereiste beheersingsniveau.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over een infrastructuur die toelaat hedendaags kwaliteitsvol onderwijs binnen de studierichting Banketbakkerij-chocoladebewerking aan te bieden. De minimale materiële vereisten zijn aanwezig. De chocolademachine is echter verouderd en aan vervanging toe. Een aantal apparaten, zoals de ijsmachine en de vacuümmachine, zijn op de school aanwezig. Deze bevinden zich echter niet in de praktijklokalen van de afdeling Bakkerij, wat het gebruik ervan belemmert.

Om tegemoet te komen aan de eisen van een veiligheids- en hygiënebeleid conform de HACCP-richtlijnen moet de school bijkomende inspanningen leveren en het schooleigen autocontrolesysteem consequent uitvoeren en opvolgen. De opslag van de goederen in de koelruimtes, de temperatuurscontrole van de koelkast, het stockeren van allerlei materiaal, het gebruik van de vestiaire, het sluiten van de deuren tijdens de praktijklessen, en het afwassen zijn voor verbetering vatbaar. De orde en netheid in de praktijklokalen vragen extra aandacht. De directie zette hiervoor in het verleden al een actieplan op. Toch blijkt tijdens de doorlichting dat dit nog niet altijd door iedereen systematisch opgevolgd wordt. De directie neemt het engagement naar de vakgroep om de uitvoering van het actieplan strikter op te volgen.

In de praktijklokalen is een computer beschikbaar die meestal enkel door de leraar gebruikt wordt. De leerlingen krijgen tijdens de praktijklessen weinig kansen om ICT te gebruiken. Voor het opzoeken en verwerken van informatie kan echter uitgeweken worden naar een computerlokaal. Praktisch biedt deze optie voldoende mogelijkheden om ICT te integreren in het leerproces.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De leerlingenevaluatie sluit aan bij de leerplanvisie. De vakgroep gebruikt permanente evaluatie. De beoordeling van de praktische vaardigheden en attitudes is doorslaggevend voor de leerresultaten.

De opdrachten focussen op de beheersing van vaardigheden en attitudes. De leerlingen weten vooraf wat van hen verwacht wordt en waarop zij beoordeeld worden. De vraagstelling is niet altijd eenduidig. Dit is vaak te wijten aan de vele schrijffouten, waardoor de leesbaarheid van de opdrachten bemoeilijkt wordt. Voor elke opdracht zijn er evaluatiecriteria gelinkt aan de onderwijsdoelstellingen. De criteria missen soms nog transparantie en over de normstelling bestaan nog weinig afspraken binnen de vakgroep. De leerlingen maken gebruik van zelf- en peerevaluatie. Het is echter niet duidelijk hoe deze evaluatievormen in de puntenbeoordeling meegenomen worden.

De stagebeoordeling gebeurt op basis van een formatieve en summatieve evaluatie. De vakgroep gebruikt evaluatieformulieren die de stagementor samen met de stagebegeleider invult op basis van een vierpuntschaal. De beoordeling baseert zich op de leerplandoelstellingen en een aantal beroepsgerichte attitudes. Toch blijkt uit de stageresultaten dat de inbreng van de stagebegeleider te weinig doorweegt in het resultaat, wat niet strookt met de visie op de stages. Het is namelijk de stagebegeleider die de eindverantwoordelijkheid heeft voor de leerlingenstage. Een reflectie over het eigen handelen krijgt te laat en te weinig aandacht bij de beoordeling. Hierdoor mist de stagebeoordeling transparantie.

De opdracht van de geïntegreerde proef (gip) sluit nauw aan bij het profiel van de studierichting. Het geheel vertoont samenhang. De opdrachten dagen de leerlingen uit om vanuit de eigen creativiteit een zinvolle invulling te geven aan deze proef. De algemene vakken zijn ondersteunend voor de gip. Er is aandacht voor product- en procesevaluatie. De tussentijdse evaluatiemomenten bieden echter voldoende informatie om het proces in kaart te brengen. De vakgroep hanteert hierbij transparante beoordelingscriteria. Het schoolbeleid ontwikkelt momenteel een aantal schoolinterne afspraken over de evaluatie van de gip. De vakgroep is hierover nog niet voldoende geïnformeerd en past deze dan ook nog niet volledig toe.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

In de klassen heerst een aangenaam en respectvol leerklimaat. Door het gebruik van activerende werkvormen krijgen de leerlingen ruimte voor inbreng en interactie. Het ontwikkelen van een moodboard om een idee of concept te visualiseren daagt de leerlingen uit probleemoplossend te denken. Afwisseling in didactische werkvormen maakt de lessen aantrekkelijk. De leerlingen krijgen ruimschoots de kans binnen de opdrachten zelfstandig of in groep aan de slag te gaan. Zij ontwikkelen een eigen stijl of trend voor chocolade- en banketproducten. Het zelfstandig plannen, organiseren, opzoeken en experimenteren met technieken en producten bieden de leerlingen enorme ontwikkelingsmogelijkheden en dragen bij tot hun welbevinden. Tijdens deze gedifferentieerde opdrachten krijgen een aantal fundamentele doelstellingen zoals veilig en hygiënisch werken te weinig aandacht, wat echter niet de bedoeling is.

De opdrachtenbundels zijn volledig herwerkt, maar bevatten alsnog te veel schrijffouten. Hierdoor zijn bepaalde opdrachten moeilijk verstaanbaar. Het materiaal is echter voldoende geactualiseerd en laat toe dat de leerlingen dit aanvullen met digitaal materiaal vanuit verschillende bronnen.

De school organiseert voldoende stagebegeleiding. De opvolging van de stage kan efficiënter en intensiever. De leerlingen maken dagelijks een dagverslag over de uitgevoerde opdrachten. Deze verslagen komen pas via het stageverslag bij de leraar terecht. Hierdoor speelt de vakgroep niet steeds kort op de bal bij eventuele problemen.

Het lerarenteam plant relevante studiebezoeken in waardoor de actualiteitswaarde van het curriculum verhoogt. De leerlingen krijgen de kans deel te nemen aan wedstrijden georganiseerd door de beroepssector.

Deskundigheidsbevordering
Overleg

De vakgroep bestaat uit gedreven leraren met een aanzienlijke inhoudelijke bekwaamheid. De leerbereidheid is een sterk punt voor deze groep leraren. Ze maakte de voorbije jaren een grondige leerplanstudie. Op basis hiervan stuurt ze het aanbod en de evaluatiepraktijk permanent bij. Toch mist ze begeleiding en aansturing vanuit het beleid omtrent de invoering en toepassing van het kwaliteitshandboek rond veilig en hygiënisch werken. Ze ziet zichzelf te weinig als hefboom voor de invoering en toepassing van een veiligheidsbeleid conform de HACCP-richtlijnen. Nochtans is de rol van de vakgroep hierin cruciaal.

3.1.1.2 Expressie, huishoudkunde, natuurwetenschappen en opvoedkunde in tso tweede graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplan D/2015/7841/015)

Voldoet

Het onderwijsaanbod bevat op een evenwichtige wijze bijna alle leerplandoelstellingen op het vereiste beheersingsniveau. De evaluatiepraktijk is voldoende afgestemd op het leerplan. De leerbegeleiding ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod	De leerlingen realiseren de leerplandoelstellingen voor expressie en huishoudkunde binnen de werkvorm 'integrale opdrachten'. Het is daarbij duidelijk welke leerplandoelstellingen bij welke opdrachten aan bod komen. Bij elke opdracht staat één competentie uit het leerplan centraal, maar steeds geflankeerd door de competentie 'eigen leren / studieloopbaan in handen nemen'. Op deze manier komen bijna alle leerplandoelstellingen op een evenwichtige wijze aan bod en krijgt ook het leren onderzoeken de nodige aandacht.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De integrale opdrachten passen bij het profiel van de studierichting en integreren de verschillende leerplandoelstellingen. De leerlingen voeren vaak de opdrachten uit met reële doelgroepen. Deze realistische situaties geven de nodige diepgang en pit aan het onderwijsaanbod. De leerlingen krijgen voldoende oefenkansen, omdat elke summatieve integrale opdracht wordt voorafgegaan door een gelijkaardige formatieve opdracht. De opbouw van het aanbod vertoont een leerlijn waarbij de opdrachten toenemen in complexiteit. De leerlingen werken geleidelijk zelfstandiger en krijgen steeds meer ruimte voor eigen inbreng.

Bijna alle leerplandoelstellingen van expressie komen aan bod. Enkel de leerplandoelstellingen die te maken hebben met beschouwen en inleven krijgen te weinig aandacht. De opdrachten doen een beroep op de verschillende expressievormen. Beweging en klank / muziek komen echter minder tot uiting dan beeld en woord.

Het onderwijsaanbod bestrijkt bijna alle leerplandoelstellingen van huishoudkunde. Een maaltijd plannen, voorbereiden, bereiden, bewaren en presenteren voeren de leerlingen geleidelijk meer zelfstandig uit. De leerlingen leren voldoende keuzes verantwoorden en bestaande recepten aanpassen aan verschillende contexten bij een variatie aan doelgroepen. Hierbij toetsen ze systematisch de samenstelling van gerechten aan een voedingsvoorlichtingsmodel.

Voor het vak opvoedkunde bevat het aanbod evenwichtig en op het vereiste beheersingsniveau bijna alle leerplandoelstellingen. Aan de hand van gevarieerde verwervings- en verwerkingsopdrachten gaan de leerlingen actief aan de slag met de leerstof. Zo werken ze voldoende op het toepassingsniveau zoals het leerplan dat vereist. Het aanbod sluit aan bij de leefwereld van de leerlingen. Binnen de integrale opdrachten verbreden en verdiepen de leerlingen hun beheersing van de leerplandoelstellingen aan de hand van relevante opdrachten.

Het onderwijsaanbod van natuurwetenschappen omvat nagenoeg alle vakgebonden leerplandoelstellingen. De leraren hebben aandacht voor de leefwereld en de beginsituatie van de leerlingen en betrekken de actualiteit in hun aanbod. De leerplandoelstellingen over wetenschap en samenleving krijgen hierdoor gepast vorm. De overgang naar het nieuwe leerplan verloopt echter nog wat stroef. Vooral de visie van dit leerplan op natuurwetenschappen, namelijk wetenschap voor de burger, vormt nog te weinig het uitgangspunt voor de uitwerking van het aanbod. De focus ligt momenteel nog teveel op concepten en abstracte begrippen. Bovendien komen meerdere uitbreidingsinhouden en verdiepingsdoelstellingen aan bod waardoor vooral in het tweede leerjaar ook een onevenwicht ontstaat. Veel aandacht gaat daar naar druk en organische stoffen. Weinig lestijd blijft over voor de doelstellingen rond elektronenoverdrachtreacties en warmteleer. Een bijkomend aandachtspunt voor de vakgroep is de zorg voor voldoende samenhang met de eerste en de derde graad. De betrokkenheid van de leraren natuurwetenschappen bij de integrale opdrachten en de afstemming ervan met de leerinhouden natuurwetenschappen is daarentegen een voorbeeld van goede praktijk.

De leraren natuurwetenschappen voorzien in voldoende lestijden leerlingexperimenten. Tijdens de lessen is er ook ruim voldoende aandacht voor verwondering, observatie, kritische reflectie, metingen, grafische voorstellingen en de formulering van hypothesen. De aandacht voor onderzoekend leren is minder merkbaar in de verslagen. Enkel in een aantal verslagen van het tweede leerjaar is er sprake van een onderzoeksvraag of een hypothese en zijn de stappen van de natuurwetenschappelijke methode zichtbaar. De vakgroep is nog zoekende naar een leerlijn wetenschappelijke vaardigheden over de verschillende graden heen.

Ook al ondersteunt de infrastructuur de realisatie van de algemene doelstelling rond veiligheid niet, toch stimuleren de leraren de leerlingen voortdurend tot reflectie over een verantwoorde omgang met veiligheid en gezondheid. De ontwikkeling van de werkinstructiefiches werkt dit in de hand. De leraren zoeken ook actief naar geschikte practica in functie van de uitrusting en de grootte van de klasgroepen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Voor expressie en opvoedkunde voldoet de uitrusting aan de minimale vereisten van het leerplan. De leraren maken gebruik van ruime, polyvalente lokalen die het toelaten om activerende werkvormen te gebruiken. Deze lokalen bevatten een computer met projectiemogelijkheid voor de leraar en de leerlingen kunnen vlot over voldoende ICT beschikken. De leraren gebruiken ICT als ondersteuning van het onderwijsproces en zetten de leerlingen voldoende aan tot integratie van ICT in hun leerproces.

Voor huishoudkunde voldoet de uitrusting niet aan de minimale vereisten van het leerplan. De leraren maken voornamelijk gebruik van didactische keukens, maar deze beschikken niet over een computer met internetaansluiting. De keukens zijn ook verouderd, wat het hygiënisch werken bemoeilijkt. De keuken is te klein voor het aantal leerlingen. De leerlingen hebben te weinig ruimte om vlot volgens de ergonomische en hygiënische principes te werken.

Voor natuurwetenschappen hebben niet alle lesgroepen de beschikking over het wetenschapslokaal, wat de realisatie van de algemene doelstellingen met betrekking tot wetenschappelijke vaardigheden bemoeilijkt. De leraren zijn echter flexibel en wisselen van lokaal bij demonstratie- en leerlingenproeven met gevaarlijke stoffen. Het wetenschapslokaal is aan vernieuwing toe. De onstabiele leerlingentafels en de wankel trekkast doen onveilige situaties ontstaan bij de uitvoering van experimenten.

De leraren maken op een gepaste wijze gebruik van de ICT-mogelijkheden in het wetenschapslokaal. Het ICT-gebruik bij de leerlingen daarentegen is beperkt, dit heeft voornamelijk te maken met de ontoereikende ICT-uitrusting voor leerlingen in het wetenschapslokaal.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie van de leerplandoelstellingen voor expressie en huishoudkunde gebeurt aan de hand van de deelopdrachten binnen de integrale opdrachten. De leraren gebruiken hierbij een doelenboek waarin ze de vier competenties uit het leerplan verfijnden in doelen, prestatie-indicatoren en criteria. Ook de specifieke leerplandoelstellingen van expressie en huishoudkunde zijn hierin opgenomen. Zo beslaat de evaluatiepraktijk bijna alle leerplandoelstellingen.

De leerlingen weten duidelijk welke doelen en prestatie-indicatoren uit het doelenboek de verschillende deelopdrachten meten. Ze krijgen een score op een vierpuntenschaal per criterium, maar deze vierpuntenschaal is niet nauwkeurig en objectief omschreven. De criteria geven vaak zelf al een duidelijke objectieve omschrijving van het gewenste gedrag, maar de score op de vierpuntenschaal en de omzetting naar een punt, brengen deze objectiviteit terug in het gedrag.

De leraren gebruiken evaluatie niet enkel beoordelend, maar ook om een goed zicht te krijgen op het functioneren van de leerlingen en om zo hun leerproces te ondersteunen en bij te sturen. Hiertoe maken ze een duidelijk onderscheid tussen formatieve en summatieve evaluatie. Zelf- en peerevaluatie maken volwaardig deel uit van de evaluatiepraktijk.

De rapportering over de integrale opdrachten gebeurt op basis van een uitgebreid competentierapport. Het rapport bevat informatie tot op het niveau van de prestatie-indicatoren. De leerlingen hebben echter geen zicht op hun evolutie op de verschillende doelen door de twee leerjaren heen.

De evaluatiepraktijk van het vak opvoedkunde bestrijkt evenwichtig bijna alle leerplandoelstellingen met het vereiste beheersingsniveau. Toetsen en examens bevragen kennis en toepassingen in bekende en nieuwe, betekenisvolle contexten. Enkele handelingsdoelen die te maken hebben met samenwerken en communiceren, zoals actief luisteren en de rol van voorzitter opnemen, zijn onvoldoende terug te vinden in de evaluaties.

De evaluatie van natuurwetenschappen omvat taken, toetsen, verslagen en examens. De leraren zorgen voor voldoende transparantie. De leerlingen weten wat ze moeten studeren. De puntenverdeling op toetsen en examens is duidelijk en de vraagstelling is bovendien gelijkaardig. Enkel de criteria voor de evaluatie van de algemene doelstellingen met betrekking tot wetenschappenschappelijke vaardigheden zijn minder duidelijk. Bovendien is er geen afstemming tussen de verschillende leerjaren of graden. Procesevaluatie zoals in het leerplan is aangegeven, komt niet aan bod.

De evaluatie is daarnaast vooral afgestemd op de leerinhouden die aan bod komen, en vertoont daardoor een aantal knelpunten. Ze is onder meer onevenwichtig. In verhouding richt ze zich veel meer op de uitbreidingsinhouden en verdiepingsdoelstellingen dan op de basisdoelstellingen. Een aantal basisdoelstellingen wordt zelfs niet bevraagd. Bovendien is de vraagstelling abstract en onvoldoende afgestemd op het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. Een aantal vragen beperken zich tot de evaluatie van feitenkennis. De evaluatie omvat ook juist / fout-vragen en meerkeuzevragen. Deze vragen leiden tot gokken en peilen onvoldoende of de leerlingen de doelstellingen hebben bereikt.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

Het leerklimaat is aangenaam en geordend. De leerlingen en leraren gaan respectvol en positief met elkaar om.

De brede basiszorg is goed uitgebouwd tot een krachtige leeromgeving. Het lerarenteam heeft aandacht voor gestructureerd leren en planmatig werken. Het studiemateriaal is goed geordend en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Ze krijgen duidelijke werkbundels voor de geïntegreerde opdrachten. Voor opvoedkunde gebruiken de leerlingen een leerwerkboek dat de leraren aanvullen met ondersteunend materiaal en ter beschikking stellen op het elektronische leerplatform.

Bij de integrale opdrachten gebruiken de leraren activerende en gevarieerde werkvormen en gaan de leerlingen vaak zelfstandig aan de slag. Instructiefiches met onder meer stappenplannen en onderzoeksmethodieken ondersteunen hen daarbij. De leraren differentiëren op basis van de interesses en de mogelijkheden van de leerlingen. De formatieve evaluatie ondersteunt sterk hun leerproces. Samen met de systematische zelfevaluatie en -reflectie en bijhorende individuele coachingsgesprekken laat dit de leerlingen toe zelf hun leerproces te reguleren.

Ook bij opvoedkunde verloopt het leerproces zeer interactief, maar wel meer leraargestuurd. De leerlingen oefenen studievaardigheden zoals notities maken en hoofd- en bijzaken onderscheiden. Voor toetsen en examens geven de leraren duidelijk aan hoe de leerlingen de leerstof moeten beheersen. Ook hier is er aandacht voor de regulering van het leerproces. Zo evalueren de leerlingen na elk examen hun studiemethodiek en sturen ze hun aanpak bij voor het volgende examen. Bij leermoeilijkheden zorgen de leraren voor remediëringsoopdrachten.

De opbouw van de lessen natuurwetenschappen is gevarieerd, interactief en de leerlingen werken gemotiveerd mee. De leraren hebben veel aandacht voor didactische aanpakken die als doel hebben leerlingen tot inzichten te brengen of denkbeelden van leerlingen te achterhalen. Zo komen bijvoorbeeld filosoferen en brainstormen aan bod, alsook het verwoorden van eigen denkpatronen. In een aantal lesgroepen valt op dat de leerlingen sterk zijn in de uiting van eigen meningen en ideeën. Ze gaan ook gepast in dialoog met leraren en medeleerlingen. Alle leraren voorzien in voldoende taalsteun onder meer aan de hand van begrippenlijsten en visuele ondersteuning, waaronder afbeeldingen, filmmateriaal, concrete materialen en modellen.

Ondanks de aandacht voor de leefwereld van de leerlingen en hun ideeën en concepten, heeft de vakgroep natuurwetenschappen een vrij beperkte visie op evalueren en de verwerving van kennis. Deze visie stuurt hun aanpak van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren'. Ze hebben er gepaste aandacht voor maar vooral in functie van leren samenvatten van aangeboden kennis, verbanden leggen en memoriseren. Andere leerstrategieën alsook strategieën voor de verwerving van vaardigheden krijgen minder expliciet aandacht. Het gebruik van een leerwerkboek met invuldidactiek werkt de realisatie van de VOET 'leren leren' niet in de hand.

De betrokkenheid van de leraren natuurwetenschappen op de leerlingen is groot. Het welbevinden van de leerling staat centraal. De leraren hebben aandacht voor de noden van individuele leerlingen. In een aantal lesgroepen is de wijze waarop binnenklasdifferentiatie gebeurt een voorbeeld van goede praktijk. Nog niet elke leraar staat hier echter even ver in en ook de evaluatiepraktijk is hier nog niet op afgestemd.

Het team biedt extra ondersteuning aan leerlingen met specifieke onderwijsnoden en aan zij-instromers.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De leden van de vakgroepen 'integrale opdrachten' en 'sociale wetenschappen' overleggen frequent formeel en informeel over organisatorische en pedagogische-didactische thema's. Kritische reflectie op het leerplan en op de eigen onderwijspraktijk leidt geregeld tot vernieuwingen om de leerplanrealisatie nog verder te optimaliseren. Hiertoe formuleren de vakgroepen jaarlijks duidelijke doelstellingen die hun werking richting geven.

Binnen integrale opdrachten verhogen de leraren hun deskundigheid door hun opendeurpolitiek. Verschillende lesgroepen zijn gelijktijdig aan het werk en leraren ondersteunen elkaar waar nodig.

De vakgroep natuurwetenschappen beschikt over heel wat expertise. Het bewijs hiervan zijn de individuele voorbeelden van goede praktijk wat betreft de didactische aanpak. Tot hiertoe is het aantal samenkomsten van de vakgroep echter beperkt en wordt de expertise binnen de vakgroep onvoldoende gebruikt als hefboom voor onderwijskwaliteit ten bate van alle leerlingen. De voorbeelden van goede praktijk blijven momenteel hangen bij de individuele leraren. De vakgroep heeft nog onvoldoende een cultuur uitgebouwd van delen met en leren van elkaar. Vaststellingen tijdens de doorlichtingsweek geven aan dat de vakgroep de eigen werking kritisch onder de loep wil nemen en de eerste stappen zet tot een betere afstemming op elkaar.

3.1.1.3 Hotel in bso tweede graad in de studierichting Restaurant en keuken (leerplan D/2012/7841/016)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De evaluatiepraktijk is afgestemd op het leerplanconcept.

Onderwijsaanbod	De vakgroep heeft onder impuls van de technisch adviseurs een kwaliteitsvol aanbod uitgewerkt, rekening houdend met het leerplanconcept. Een leerlijn en een strategie om de doelenreeksen in samenhang aan te bieden ondersteunen de leerplanrealisatie. De vakgroep koppelt de basis- en kerncompetenties aan kennis, vaardigheden en attitudes. Ze biedt nagenoeg alle doelstellingen geïntegreerd aan.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De focus ligt op de klassieke keuken en bediening. De leerlingen verwerven de ondersteunende kennis over de twee leerjaren en volgens een logische lijn. De theorie ondersteunt en sluit aan bij de praktijk.

De praktijklessen worden progressief opgebouwd. De aandacht voor de wetgeving van veilig, hygiënisch en milieubewust handelen vormt de rode draad in de opleiding, zowel in de keuken- als in de zaalpraktijk. De vaardigheidsdoelstellingen rond het functioneren als keukenmedewerker en als zaalmedewerker komen in drie contexten aan bod, namelijk de burgerkeuken, de grootkeuken en de bistro. Via deze leerinhouden krijgen de leerlingen zicht op de verschillende types horecabedrijven en de eigen werking ervan op het vlak van maaltijdverstrekking, ontvangst en bediening van klanten. De vakgroep streeft hierdoor naar een brede inzetbaarheid van de leerlingen en biedt zo hulp aan de leerlingen bij het maken van een studiekeuze voor de derde graad. Het aanbod van deze doelstellingen binnen de drie contexten mist echter soms doelgerichtheid, zodat de leerlingen kansen missen de keuken- en zaaltechnieken vlot toe te passen aangepast aan het horecabedrijf. Sommige leerplandoelstellingen zoals 'het stimuleren van respect voor zichzelf en voor anderen, het aanvaarden van gezag en het interpreteren van afspraken op de juiste manier', komen te impliciet aan bod. Hierdoor leggen de leerlingen niet altijd de link met de doelstellingen in verband met het klantvriendelijk handelen en het werken in team binnen de horecacontext. De doelstellingen over 'de toepassing van de principes van gezonde voeding, het begroeten en aanspreken van mensen uit andere culturen en het verrichten van eenvoudige EHBO-handelingen (eerste hulp bij ongevallen)' worden beperkt geëxploreerd.

De vakgroep werkt samen met de leraren van de algemene vakken voor de doelstellingen rond het communiceren in het Frans, ergonomisch werken en het berekenen van een foodcost. Voor de doelstellingen rond 'zich historisch, geografisch en cultureel situeren' mist het aanbod nog aansluiting met de leerinhouden van de algemene vakken. Nochtans uit de invloed van de multiculturele samenleving zich sterk in de culinaire wereld. Voor de doelstellingen in verband met 'op een verantwoorde manier keuzes maken en een eigen mening vormen en verwoorden' organiseert de school doelgerichte lessen via een project rond de studieloopbaan.

Aan de hand van een jaarplan heeft de vakgroep zicht op de kwantitatieve dekkingsgraad van de doelstellingen. Het jaarplan geeft aan met welke diepgang de basis- en kerncompetenties behandeld worden.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over een infrastructuur en materiële uitrusting die toelaten hedendaags kwaliteitsvol onderwijs binnen de studierichting Restaurant en keuken aan te bieden. Voldoende degelijk ingerichte praktijklokalen bieden de leerlingen de kans om de competenties te verwerven.

De praktijklokalen ogen net en verzorgd. Dat draagt bij tot de ontwikkeling van de vakattitudes voor veilig en hygiënisch werken. Om tegemoet te komen aan de eisen van een veiligheids- en hygiënebeleid conform de HACCP-richtlijnen vertrekt de school vanuit een schooleigen autocontrolesysteem. Het consequent opvolgen ervan blijft een werkpunt voor de vakgroep. De school beschikt over de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen om veilig werken conform de wetgeving toe te laten en respecteert het dragen ervan. De veiligheidsinstructiekaarten voor de apparaten zijn in de praktijklokalen voorhanden.

In de praktijklokalen is een computer beschikbaar die meestal enkel door de leraar gebruikt wordt. De leerlingen krijgen tijdens de praktijklessen weinig kansen om ICT aan te wenden. Voor het opzoeken en verwerken van informatie kan echter uitgeweken worden naar een computerlokaal. Praktisch biedt deze optie voldoende mogelijkheden om ICT te integreren in het leerproces.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is in volle ontwikkeling. De vakgroep gebruikt permanente evaluatie. De beoordeling van de praktische vaardigheden en attitudes is doorslaggevend voor de leerprestaties van de leerlingen.

Toch mist de evaluatiepraktijk op dit ogenblik gelijkgerichtheid en transparantie. Dit is nochtans noodzakelijk omdat verschillende leraren betrokken zijn bij de realisatie van het geïntegreerde leerplan. Een aantal leraren gebruiken nog toetsen. Deze peilen vooral naar parate kennis over voedingsproducten, restaurantmateriaal en vakterminologie, wat niet strookt met de leerplanvisie.

Momenteel organiseert de school een formatieve en summatieve evaluatie. Tijdens de formatieve evaluatie krijgen de leerlingen voldoende kans om de kennis en vaardigheden eigen te maken of te oefenen aan de hand van eenvoudige (deel)opdrachten. Via het gebruik van hulpmiddelen, voorbereidingstaken en opzoekingsstaken verwerven de leerlingen kennis en inzicht in de praktijkopdrachten. De leraren geven tijdens deze formatieve evaluatie voldoende en duidelijke feedback waardoor de leerlingen hun leerproces kunnen bijsturen. Tijdens het summatieve evaluatieproces werken de leerlingen individueel of in groep aan een opdracht. De leerlingen kennen hun opdracht, maar de beoordeling van de prestatie verschilt per leraar. De vakgroep hanteert namelijk verschillende evaluatiedocumenten en zij maakt nog onvoldoende afspraken over de evaluatiecriteria. Hierdoor is de objectiviteit van de evaluatie niet altijd gegarandeerd.

De leerlingen maken na elke praktijkles een zelfevaluatie. Die wordt nog te weinig aangewend om de vorderingen of lacunes van de leerlingen in kaart te brengen.

De school gebruikt een competentierapport om de ouders te informeren over de leervorderingen van de leerlingen.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Het onderwijsaanbod is cyclisch georganiseerd. De leerlingen oefenen de leerstof gedurende een drietal weken in, daarna volgen de evaluatie en een verbeter- of verdiepingsweek. De meeste leraren besteden ruimschoots aandacht aan het geven van feedback, waardoor de leerlingen voldoende kansen hebben het leerproces bij te sturen of te verdiepen. De vakgroep ontwikkelde de laatste jaren verzorgd en gestructureerd leermateriaal om het competentiegericht leren te ondersteunen. Het leermateriaal is aangepast aan de doelgroep en vertrekt vanuit een stappenplan.

Tijdens de lessen hanteren de meeste leraren activerende werkvormen waardoor er veel ruimte is voor inbreng en interactie. De leerlingen werken graag actief mee en deze aanpak stimuleert het probleemoplossend denken van de leerlingen. Toch gebruiken een aantal leraren nog geregeld leraargestuurde werkvormen. De rol van de leerlingen beperkt zich dan tot passief luisteren. Het leerrendement van de leerling daalt en het leerklimaat wordt minder aangenaam.

In het kader van de VOET 'leren leren' organiseert de school een project rond studieloopbaanbegeleiding voor de leerlingen. De praktijkleraren begeleiden dit kwaliteitsvolle project. De leerlingen brengen het eigen zijn en kunnen in kaart aan de hand van opdrachten. Dit project ondersteunt een toekomstgerichte oriëntering.

Deskundigheidsbevordering

Vorming

De vakgroep heeft onder impuls van de technisch adviseurs en een aantal leraren acties ondernomen om de tekorten van de vorige doorlichting aan te pakken. De acties waren vooral gericht op de afstemming van het onderwijsaanbod op de leerplandoelstellingen. Niet alle leraren hebben hieraan ten volle geparticipeerd, waardoor er tot vandaag nog grote verschillen in de aanpak van het competentieontwikkellend leren op de klasvloer blijven bestaan. Het beleid staat dan ook voor de uitdaging om de dynamiek bij een aantal leraren te borgen en de gelijkgerichtheid in de aanpak van anderen te stimuleren.

3.1.1.4 Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan D/2014/7841/033)

Voldoet

De leerlingen bereiken in voldoende mate de leerplandoelstellingen. De meeste leerplandoelstellingen komen op een evenwichtige wijze en met voldoende diepgang aan bod. De evaluatiepraktijk is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	Het onderwijsaanbod bevat de meeste leerplandoelstellingen. De school formuleerde zelf zeven competenties en onderliggende doelstellingen die in grote lijnen overeenkomen met de leerplandoelstellingen. De school heeft deze doelstellingen verdeeld over vier componenten: opvoedkunde, huishoudkunde, verzorging en studieloopbaanbegeleiding.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Binnen opvoedkunde verwerven de leerlingen met voldoende diepgang en in betekenisvolle situaties de leerplandoelstellingen van de algemene doelstellingen 'communiceren', 'in een team werken' en '(ped)agogisch handelen'. De leerlingen gaan actief aan de slag met de lesinhouden en leggen duidelijk linken met de praktijk.

In huishoudkunde leren de leerlingen 'indirecte zorg verlenen', meestal in betekenisvolle situaties. Meerdere leerplandoelstellingen komen gecombineerd aan bod in praktijkgerichte oefeningen.

Verzorging behandelt alle leerplandoelstellingen van 'zorg dragen voor gezondheid en welzijn', maar het beheersingsniveau overstijgt de vereisten van het leerplan. De verschillende lichaamsstelsels krijgen te veel aandacht en worden te gedetailleerd uitgewerkt. Daarnaast komt het zieke kind te veel aan bod. Het zieke kind behoort niet tot de doelgroepen van het leerplan. De leerlingen oefenen ruim voldoende de praktische technieken, maar doen dit onvoldoende in betekenisvolle situaties. De doelstellingen die te maken hebben met seksualiteit, activiteiten van de gezonde zorgvrager en cognitie zijn nauwelijks terug te vinden in het aanbod.

De algemene leerplandoelstelling 'oriënteren op beroepen binnen de directe zorg / begeleiding en voorbereiden op verder studeren of werken' komt terug in alle componenten, echter vooral in studieloopbaanbegeleiding. Hier leren de leerlingen reflecteren, zichzelf evalueren en acties formuleren om hun handelen bij te sturen.

De verschillende lescomponenten behandelen de algemene doelstelling 'kwaliteitsbewust handelen', maar de leerplandoelstellingen 'economisch handelen' en 'vanuit een holistische, emancipatorische en dynamische mensvisie handelen, in relatie tot de gebruiker en zijn omgeving' ontbreken.

Binnen het lesgebeuren komt de hoofdcompetentie van het leerplan, namelijk ‘zorg verlenen binnen een totaalvisie’, onvoldoende tot uiting. De school geeft aan competentieontwikkelen te werken zoals het leerplan vereist, maar door de versnippering van de leerplandoelstellingen in verschillende componenten slaagt ze hier onvoldoende in. Het team biedt de leerplandoelstellingen onvoldoende geïntegreerd aan in een betekenisvolle context. Sinds dit jaar is er een zeer positieve kentering gaande en verwerven de leerlingen van het zesde leerjaar enkele uren per week begeleid zelfstandig verschillende leerplandoelstellingen op kwaliteitsvolle wijze geïntegreerd.

Ook de stage biedt enigszins tegengewicht voor de versnippering binnen de lessen. Op stage verwerven de leerlingen de leerplandoelstellingen wel voldoende geïntegreerd bij de verschillende doelgroepen.

Binnen het hele aanbod, de stage inclusief, ligt het accent meer op praktische vaardigheden en verzorgingstechnieken ten nadele van het ontwikkelingsstimulerend en belevingsgericht handelen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting voldoet aan de minimale vereisten van het leerplan. De school beschikt over ruime, polyvalente leslokalen en goed uitgeruste praktijklokalen die vlak bij elkaar liggen. Zo faciliteert de infrastructuur het geïntegreerd werken, maar de vakgroep maakt hier onvoldoende gebruik van.

De lokalen bevatten computers met projectiemogelijkheid voor de leraren en ook de leerlingen kunnen vlot over voldoende ICT beschikken. De leraren gebruiken ICT als ondersteuning van het onderwijsproces en zetten de leerlingen voldoende aan tot integratie van ICT in hun leerproces.

Het team maakt ook gebruik van enkele didactische keukens. Deze zijn echter verouderd en te klein voor het aantal leerlingen. Dit bemoeilijkt het hygiënisch en ergonomisch werken.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk vertrekt van de zeven competenties en onderliggende doelen. Toch evalueert de evaluatiepraktijk onvoldoende competenties, maar veeleer losstaande leerplandoelstellingen, lesinhouden of vaardigheden. Zo weerspiegelt de evaluatiepraktijk het gebrek aan integratie uit het onderwijsaanbod.

De evaluatiepraktijk bestaat uit formatieve en summatieve taken, toetsen en praktijkopdrachten. De meeste leerplandoelstellingen komen aan bod. Echter analoog aan het onderwijsaanbod krijgen een aantal doelstellingen te veel gewicht. Evaluatie van kennis en praktische vaardigheden nemen een groter aandeel in dan de evaluatie van het communicatieve, ontwikkelingsstimulerende en belevingsgerichte handelen.

Binnen verzorging nemen contextloze kennisvragen een te grote plaats in. De vragen starten veelal met een casus, maar uiteindelijk peilen de vragen naar pure kennisreproductie, waarbij de info uit de casus geen meerwaarde biedt. De evaluatie van de verzorgingstechnieken gebeurt objectief op basis van vaardigheidsschalen met duidelijke gedragscriteria. Alleen de omzetting naar een punt laat ruimte toe voor subjectiviteit.

Voor opvoedkunde is de vraagstelling op toetsen praktijkgericht en betekenisvol. De doelstellingen met actieve werkwoorden (samenwerken, communiceren, aanwenden, ...) komen echter nauwelijks aanbod in de evaluatiepraktijk.

De evaluatiepraktijk van huishoudkunde be vraagt evenwichtig kennis, vaardigheden en attitudes, meestal in een betekenisvolle context. De evaluatie is afgestemd op de leerplandoelstellingen, maar gebeurt nog onvoldoende op basis van duidelijke gedragscriteria.

De evaluatie van de stage bevat de meeste leerplandoelstellingen en meet de leerplandoelstellingen voldoende geïntegreerd in een realistische setting. Voor de stage-evaluatie concretiseerde het team elke doelstelling in een vierpuntenschaal met duidelijke criteria. Dit maakt een objectieve beoordeling van de leerlingen mogelijk. Ook hier laat de omzetting naar een punt ruimte voor subjectiviteit toe.

De geïntegreerde proef sluit voldoende aan bij het studierichtingprofiel. De proef bestaat uit verschillende deelopdrachten die betrekking hebben op een zorgvrager van stage. De leerlingen doorlopen het proces zowel voor een jonge als voor een oudere zorgvrager. Zo evalueert de gip verschillende leerplandoelstellingen geïntegreerd in de twee contexten. Ook bij de gip gaat de aandacht vooral naar praktische vaardigheden en technieken en blijft het ontwikkelingsstimulerende en belevingsgerichte handelen onderbelicht. Afhankelijk van de deeltaak gebeurt de evaluatie objectief aan de hand van duidelijke criteria of meer subjectief op basis van een vierpuntenschaal zonder gedragscriteria. Ook hier verloopt de omzetting naar punten onvoldoende rechtlijnig. Leerlingen krijgen een overzicht in welke mate de verschillende onderdelen bijdragen tot het eindoordeel. Het eindoordeel bevat formeel een proces- en een productevaluatie, maar de procesevaluatie is in de feitelijke ook een productbeoordeling. De leerlingen krijgen echter voldoende informatie over hun leerproces tijdens een formatieve gip.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het leerklimaat is aangenaam en geordend en getuigt van vertrouwen tussen de leraren en de leerlingen.

De brede basiszorg is voldoende uitgebouwd. De leraren gebruiken activerende werkvormen. Het studiemateriaal is goed gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Praktijk- en theoriekaarten ondersteunen de leerlingen bij het zelfstandig uitvoeren van opdrachten. Duidelijke handleidingen geven de leerlingen houvast op stage en bij de uitwerking van de gip. Differentiatie gebeurt weinig. De formatieve evaluatie ondersteunt sterk het leerproces van de leerlingen. Binnen 'studieloopbaanbegeleiding' maken de leerlingen op basis van zelfevaluatie en -reflectie een persoonlijk ontwikkelingsplan en sturen ze zo hun leerproces aan. De onderwijspraktijk bevat enkele remediëringsactiviteiten. Zo geven de leraren de nodige aandacht aan de verbetering van toetsen en taken. De leerlingen kunnen bij de leraren terecht voor extra oefenkansen of meer uitleg. Sterkere leerlingen ondersteunen af en toe leerlingen met grotere leernoden. De leraren leveren extra inspanning voor leerlingen met specifieke onderwijsnoden en zij-instromers.

Recentelijk is er binnen de geïntegreerde lessen echt sprake van een krachtige leeromgeving. De leerlingen nemen volledig hun leerproces in eigen handen. Ze plannen onder meer zelf wanneer ze naar een demonstratie van de leraar gaan kijken, extra oefenen, leren met of van medeleerlingen of klaar zijn voor een summatieve opdracht.

De begeleiding op stage en van de geïntegreerde proef is zeer intensief. Tekorten worden snel opgemerkt en geremedieerd.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Het lerarenteam heeft een formeel overlegmoment per lescomponent en sinds dit schooljaar ook per leerjaar. Daarnaast overleggen de leraren veelvuldig informeel. Dit overleg behelst niet enkel organisatorische aspecten, maar ook pedagogisch-didactische thema's. De opsplitsing van de vakgroep op basis van de verschillende lescomponenten en per jaar bemoeilijkt een gelijkgerichte, geïntegreerde en competentieontwikkende leerplanrealisatie.

De kwaliteitsvolle elementen in de leerplanrealisatie zoals de stage-evaluatie, de nieuwe geïntegreerde werking in het zesde leerjaar, de vaardigheidsschalen tonen aan dat de vakgroep over voldoende deskundigheid, reflecterend vermogen en ontwikkelingsdynamiek beschikt om de aandachtspunten in het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk adequaat aan te pakken.

3.1.1.5 Nederlands in tso derde graad in de studierichtingen Hotel, Sociale en technische wetenschappen en Toerisme (leerplan D/2014/7841/001)

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet aan de leerplanvereisten. De leerbegeleiding ondersteunt het onderwijsleerproces. De uitrusting stemt overeen met de leerplanvereisten.

Onderwijsaanbod	De leraren geven voorrang aan een taalvaardigheidsgerichte aanpak. De structuur van het leerwerkboek vormt hierbij een sterke leidraad. De leerlingen krijgen voldoende kansen om de leerplanonderdelen in te oefenen op het vereiste verwerkingsniveau. De leraren bewaken voldoende de horizontale en verticale samenhang. Ze integreren consequent de taalvaardigheden en de component 'taalbeschouwing'.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Een aantal leerplandoelstellingen (lpds) komen minder aan bod. Het gaat bijvoorbeeld om het luisteren naar "activerende boodschappen" (lpds 1), "aanvragen doen" en "klachten/bezwaren formuleren" als onderdeel van de spreekvaardigheid (lpds 6) en de lectuur van "formulieren en administratieve teksten" (lpds 11).

De leerlingen krijgen voldoende variatie in tekstsoorten aangeboden in betekenisvolle en vaak authentieke contexten. De teksten vormen daarbij dikwijls het uitgangspunt om aspecten van het taalgebruik en -systeem te behandelen. De leerlingen kunnen dan over die taalaspecten bewust reflecteren en zo hun taalbeschouwelijke basiskennis uitbreiden. De transfer naar doeltreffende communicatie gebeurt niet altijd even consequent. De leraren bakenen de verwachte beheersing van de taalbeschouwelijke terminologie door de leerlingen minder duidelijk af.

De vakgroep hecht veel belang aan de literaire component. Via die component krijgen de leerlingen bijkomende mogelijkheden om hun taalvaardigheden te trainen. De uitbreidingsdoelstelling over de tekstbestuderende manier van lezen krijgt te grote aandacht, vooral in de studierichtingen Hotel en Toerisme met drie lessen per week.

De leerlingen kunnen de strategieën voldoende inzetten bij de uitvoering van hun taaltaken. De vakgroep expliciteert die strategieën echter minder. Schooltaalwoorden en instructietaal krijgen voldoende aandacht.

De leraren hebben oog voor de vakgebonden attitudes. Zo stimuleren ze de leerlingen om Standaardnederlands te spreken, te reflecteren over de aangeboden en geproduceerde teksten en de nodige taalzorg aan de dag te leggen. Het consequente gebruik van het Standaardnederlands door de leraren zelf levert hieraan een goede bijdrage. De (inter)culturele gerichtheid krijgt ruime aandacht. De vakgroep helpt bij de uitbouw van de geïntegreerde proef (gip). Hierdoor leren de leerlingen dwarsverbanden leggen.

Het leesportfolio is een voorbeeld van goede praktijk. Het kent een zorgvuldige en procesmatige opbouw, waarin de leerlingen een brede waaier aan opdrachten op een gevarieerde en geïntegreerde manier verwerken. Ze krijgen zo meermaals de gelegenheid om informatie via verschillende (digitale) kanalen op te zoeken en passend in te zetten bij hun taaltaken.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk sluit minder aan bij de leerplanvereisten. De vakgroep kan minder goed nagaan of de leerlingen de leerplandoelstellingen voldoende bereiken. Ze gebruikt enerzijds geïntegreerde en vaardigheidsgerichte opdrachten, die aanleunen bij de aanpak uit het onderwijsaanbod en dat op het juiste verwerkingsniveau. Anderzijds komen er ook nog (contextloze) vragen voor, die te sterk focussen op zuivere kennisbeheersing en reproductie van in te studeren leerstof.

Qua puntengewicht beschikt de vakgroep niet over duidelijke afspraken en ligt de klemtoon veeleer op de taalbeschouwing en de literaire component. De literaire opdrachten zorgen indirect voor een valorisatie van de lees- en schrijfvaardigheid. Voor niet-fictionele teksten gebeurt dat minder. De leerlingen beheersen voldoende de gevraagde luister- en spreekvaardigheid; dat vertaalt zich echter nog onvoldoende in de puntenverdeling.

De kwaliteit van de transparantie binnen de evaluatiepraktijk is wisselend. Enerzijds hanteren de leraren duidelijke checklists en evaluatieroosters, waardoor de leerlingen duidelijk weten wat de verwachtingen zijn. Anderzijds gebruiken ze in hun opgaven dikwijls alleen een globale puntenaanduiding, waarbij een verdere onderverdeling van de evaluatiecriteria ontbreekt. Het is ook niet altijd duidelijk voor de leerlingen welke opdrachten voor het dagelijkse werk en voor de examens tellen.

De vakgroep is vanaf dit schooljaar overgeschakeld op een nieuw evaluatiesysteem. In plaats van een onderverdeling in dagelijks werk en examens werkt ze met gespreide evaluatie en een grotere mondelinge taaltaak in de examenperiode. Ze wil zo het procesmatige karakter van de taalverwerving bij de leerlingen in kaart brengen. Ze is nog volop bezig met de uitwerking van dat nieuwe systeem, waardoor de evaluatiepraktijk op het ogenblik minder planmatig gebeurt.

De leraren maken per graad afspraken over de quotering van de soorten fouten. Hierbij houden ze rekening met de aard en de grootte van de opdrachten en met de beschikbare hulpmiddelen.

De leerlingen krijgen kansen om hun onderwijsleerproces bij te sturen via proces-, peer- en zelfevaluatie. Dat gebeurt via duidelijke evaluatiecriteria en afspraken. In het leesportfolio vallen de consequente persoonlijke feedback en de revisie van de geproduceerde teksten op.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De vakgroep staat in voor een respectvol en bemoedigend klasklimaat. Dat stimuleert de leerlingen onder meer tot spreekdurf en taalreflectie. Activerende werkvormen krijgen hun plaats door de communicatieve aanpak. De leraren ondersteunen de gip door de verbetering van deeltaken en paper en als lid van de jury.

De vakgroep past een aantal principes uit de brede basiszorg en verhoogde zorg toe. Hiervoor steunt ze op de input vanuit de begeleidende klassenraad en op de informatie van het elektronische leerlingvolgsysteem. Differentiatie komt minder systematisch tot uiting. Dat gebeurt bijvoorbeeld door aanpassingen in de opdrachten rond huislectuur. De leraren hebben aandacht voor de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) 'leren leren' uit de derde graad. Dat geldt vooral voor de eindtermen rond informatieverwerking en -verwerking en de regulering van het leerproces.

De leerlingen krijgen meestal duidelijke vragen in hun taken en toetsen. Soms is de vraagstelling te algemeen en te vaag. Hierdoor weten de leerlingen dan niet goed welke aspecten in hun antwoorden aan bod moeten komen. De vakgroep is zich hiervan bewust. Ze vangt die lacune onder andere op met de ontwikkeling van spreek- en schrijfkaders, kijkwijzers en de uitwerking van stappenplannen. Ze geeft aan dat de leerlingen dat steeds vaker nodig hebben.

Het lesmateriaal uit het leerwerkboek is ordelijk opgevat en laat het toe om in te spelen op de leefwereld en voorkennis van de leerlingen. Ze krijgen daarnaast extra cursusmateriaal, maar weten niet altijd goed waar ze dat materiaal in hun notities kunnen onderbrengen door de minder duidelijke samenhang met het leerwerkboek. De leerlingnotities bevatten vaak taalfouten en sluiten zo minder aan bij de vakattitudes rond taalzorg.

De vakgroep wendt het elektronische leerplatform beperkt aan binnen de leerbegeleiding. De rapportcommentaren zijn meestal algemeen van aard en weinig gericht op de vaardigheden en de individuele leerlingennoden.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting voldoet aan de leerplanvereisten. De lokalen beschikken over een computer, een projectiescherm en een internetverbinding. De bezochte klaslokalen zijn ruim genoeg voor de betrokken klasgroepen en lenen zich tot het gebruik van activerende werkvormen.

Woordenboeken en andere naslagwerken zijn niet voorhanden. De vakgroep vangt dat op via het gebruik van webpagina's. Ze zet ICT en audiovisuele middelen gericht in. De computerlokalen zijn minder geschikt voor grotere klasgroepen en veeleer moeilijk te reserveren.

Deskundigheidsbevordering De schoolvisie op de vakgroepwerking is bij de leraren minder bekend. De vakgroep heeft een vakgroepverantwoordelijke en komt op vraag van het schoolbeleid een aantal keren per jaar formeel samen. De verslagen van die bijeenkomsten zijn heel summier, waardoor ze het slechts beperkt toelaten een duidelijk beeld te krijgen van de besproken onderwerpen en de diepgang ervan.

*Overleg
Vorming*

De leraren geven aan dat de volledige vakgroep Nederlands te groot is om in plenum zinvol te vergaderen. Ze opteren daarom voor frequent horizontaal informeel overleg binnen de graad. Dat resulteert onder andere in een gelijkgerichte aanpak in het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk.

De vakgroep ziet het verticale overleg met de andere graden als een belangrijk werkpunt. Ze kent nog geen sterke cultuur van eigen kwaliteitsbewaking. Zo is er geen systematische herhaling van het initiatief om jaarlijks doelstellingen voor de vakgroep in kaart te brengen en op te volgen. De leraren verklaren dat ze deelnemen aan interne en externe professionalisering, maar dat ze nog onvoldoende op de hoogte zijn van elkaars expertise.

De leraren staan open voor externe feedback. Ze overleggen onder andere met de pedagogische begeleiding rond een aantal onderwerpen. De leraren hebben voldoende affiniteit met het leerplan en beschikken over afdoende expertise, die ze nog beter kunnen delen. Dat geeft de onderwijsinspectie het vertrouwen dat ze hiermee verder zelfstandig aan de slag kunnen gaan om het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk planmatiger en leerplangerichter te benaderen.

3.1.1.6 Wiskunde in de tweede graad tso in de studierichtingen Hotel, Toerisme en Sociale en technische wetenschappen (leerplan D/2002/0279/048d)

Voldoet

De leerplanrealisatie voor wiskunde is volledig, evenwichtig en verloopt met voldoende diepgang. De evaluatie gaat in voldoende mate na of de leerlingen de onderwijsdoelstellingen bereiken op een aanvaardbaar beheersingsniveau. De uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen volledig en met voldoende diepgang aangeboden. Het aanbod is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplannen. De leraren respecteren in voldoende mate de timing die de leerplannen voor de verschillende componenten vooropstellen.

De leerplannen verwachten dat de leraren met de leerlingen werken aan kennis, maar ook aan de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. De inlossing van deze verwachting staat onder druk, omdat de klemtoon overwegend ligt op de ontwikkeling van kennis en rekenvaardigheden. De motivering van de verschillende stappen bij de oplossing van oefeningen met vakterminologie, notaties en symbolen krijgen te weinig structurele aandacht. Aanvullend is de vakgroep zoekende om de vakgerichte attitudes met meer rendement na te streven.

De meeste leraren integreren ICT als ondersteunend medium. Er zijn geïsoleerde voorbeelden om op leerlingenniveau de algemene eindterm in verband met ICT (ET 7) te realiseren en de ICT-verwachtingen in de leerplannen in te lossen.

De realisatie van domeinoverschrijdende doelen zoals wiskundige problemen leren oplossen, wiskundige leertaken aanpakken en leren communiceren over wiskunde hangt af van de betrokken leraar.

Er zijn initiatieven om relaties en verbanden te leggen tussen leerinhouden en vaardigheden van algemene vakken en technische vakken.

Het is een positieve vaststelling dat de school via extramurale activiteiten een extra dimensie geven aan de vorming van de jongeren. Het veelvuldig voorkomen van deze activiteiten zet de leerplanrealisatie en een kwaliteitsvolle uitbouw van de onderwijsprocessen echter onder druk. Deels kan dit verklaard worden door een onvoldoende planning op lange termijn, deels doordat men wiskunde, op enkele uitzonderingen na, veeleer beperkt in de activiteiten integreert.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De didactische uitrusting beantwoordt aan de minimale materiële leerplanvereisten.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk bevat zowel positieve kenmerken als aandachtspunten. Het totale beeld van de evaluatiepraktijk toont aan dat de evaluatie voldoende valide, betrouwbaar en representatief is.

De evaluatie is in voldoende mate afgestemd op de leerplandoelen, met uitzondering van de evaluatie van de vakgerichte attitudes. 'Dagelijks werk' steunt vooral op schriftelijke toetsen waar de klemtoon ligt op productevaluatie. De leraren werken met elementen van procesevaluatie zoals taken, voorbereidingen, groepswerk en attitudes, maar die valoriseren ze veeleer beperkt in de evaluatiepraktijk. De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroep- en schoolniveau werden hieromtrent nog geen afspraken gemaakt.

In het tweede leerjaar van de tweede graad organiseert de school trimestriële examens die telkens voor 70 % het resultaat bepalen. Dit gewicht wijst op een sterke productgerichtheid. Het aandeel van het dagelijks werk in het puntentotaal is te beperkt om de leerprocesgerichte aspecten van de evaluatie te ondersteunen. Deze aanpak staat haaks op de competentiegerichte verwachtingen in het leerplan.

De normering voldoet. Het bereikte niveau is goed. In de meeste klassen schommelen het gemiddelde en de mediaan van de resultaten rond dezelfde waarde. De resultaten zijn vrij normaal verdeeld.

Leerbegeleiding De leerkrachten nemen hun verantwoordelijkheid op in de eerstelijnszorg. De
Preventief zorgbreedte van de leraren uit zich positief in inhaallessen of het geven van
Curatief extra taken.

De leerbegeleiding is vooral curatief. De leraren bespreken de toetsen en examens met de leerlingen. De vakgroep biedt bij mindere resultaten verbeteringsacties en extra oefeningen aan. Waar gewenst kunnen leerlingen altijd een beroep doen op de leraren voor extra remediëring. De vakgroep legt de verantwoordelijkheid vooral bij de leerlingen, al treden sommige leraren ook gepast directief op.

De koppeling van de preventieve leerbegeleiding aan de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' verschilt per leraar. Sommigen hebben systematisch aandacht voor de clusters 'problemen oplossen' en 'regulering van het leerproces'. Anderen verenigen 'leren leren' tot het aanreiken van studietips en leerstofoverzichten bij examens. De leerlingen vullen in hun agenda de lesonderwerpen, taken en afspraken niet altijd met dezelfde zorg en duidelijkheid in. Bovendien benutten de leerlingen het planningsgedeelte in de agenda's nauwelijks of niet. De klastitularissen handtekenen wekelijks de leerlingenagenda's, maar schrijffouten of slordigheden krijgen nauwelijks of geen verbetering. Er is ook weinig of geen agendacontrole door de vaktitularissen. Dit zijn gemiste kansen voor de realisatie van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren', in het bijzonder van de cluster 'regulering van het leerproces'.

De klemtoon in de lessen ligt vooral op tempodifferentiatie en niveaudifferentiatie. Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeftes krijgen aangepaste ondersteuning.

De taalsteun krijgt inhoud door het overwegend verzorgd eigen taalgebruik, de aandacht voor de instructietaal en de vakspecifieke woordenschat en de positieve feedback op het taalgebruik van de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering Het engagement voor het vak heeft een positieve invloed op de
Overleg leerplanrealisatie. De planningsdocumenten fungeren in voldoende mate als
Vorming werkinstrumenten om de leerplanrealisatie te bewaken.

De wijze waarop in sommige klasgroepen klasmanagement, leerplanrealisatie, evaluatie en leerbegeleiding op elkaar zijn afgestemd, heeft een positief effect op het leerrendement en is een voorbeeld van goede praktijk.

Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben leraren uit de vakgroep vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd.

De resultaten van de peilingsproeven wiskunde in Vlaanderen hebben nog geen aanleiding gegeven tot een discussie over de eigen onderwijskwaliteit.

De vakgroep staat voor de uitdaging om de aanwezige knowhow te benutten als hefboom voor de pedagogische en didactische vertaling van de beleidsverwachtingen en de eisen in de leerplannen of regelgeving.

3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet niet

De school streeft in onvoldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid De school heeft op dit moment geen actuele visie op de VOET. De schoolvisie is
Doelgerichtheid in ontwikkeling en de school wil de visie op de VOET daarop enten. De school neemt de VOET wel mee in haar kwaliteitswerking en formuleert elk jaar doelstellingen in functie van de VOET. De laatste jaren bleven deze doelstellingen echter beperkt tot het registratiesysteem en leidden ze niet tot de ontwikkeling van een kwaliteitsvolle aanpak om bij alle leerlingengroepen alle VOET voldoende na te streven.

Recentelijk registreren de leraren de VOET waaraan ze binnen hun vak werken via hun jaarplan in een digitaal registratiesysteem. De school beschikt niet over een duidelijke strategie om een kwaliteitsvolle afstemming van deze registratie op de VOET te waarborgen. Hierdoor is de link met de VOET te vrijblijvend en het registratiesysteem onvoldoende betrouwbaar. De vakoverschrijdende projecten ontbreken nog in het systeem. Dit alles maakt dat de school geen overzicht heeft om te weten of haar aanpak volstaat om aan de inspanningsverplichting van de VOET te voldoen.

Ondersteuning Er is een organisatiestructuur die weinig adequaat functioneert. De aansturing en opvolging van de VOET zijn de verantwoordelijkheid van een van de directieleden en van de graadcoördinatoren. In de praktijk volgen zij voornamelijk de bestaande school- en klasoverschrijdende activiteiten organisatorisch op. Thematische werkgroepen ondersteunen hen daarbij. Zij bewaken onvoldoende of de school alle VOET bij alle leerlingengroepen nastreeft.

Op vakniveau stuurt de schoolleiding het nastreven van de VOET weinig aan. De verplichte registratie van de VOET in de jaarplannen heeft enigszins geleid tot sensibilisering en een grotere vertrouwdheid van het team met de VOET. Verder is er de laatste jaren een beperkte schoolbrede communicatie geweest over de VOET-werking. De geactualiseerde VOET kwamen met weinig elan aan bod op een personeelsvergadering.

Doeltreffendheid Op beleidsniveau evalueert de school elk jaar de geformuleerde doelstellingen, maar de laatste jaren beperkte zich dit tot het gebruik van het registratiesysteem.

Verder evalueert de school weinig aspecten van de VOET-werking. Door het ontbreken van een globaal overzicht van de nagestreefde VOET waaruit het bereik en de kwaliteit zouden kunnen blijken, beschikt de school ook niet over de informatie die nodig is om het VOET-beleid en het bestaande aanbod te evalueren en waar nodig bij te sturen.

De werkgroepen evalueren samen met de graadcoördinatoren de klasoverschrijdende projecten, maar deze evaluatie richt zich niet expliciet op het nastreven van de VOET.

Ontwikkeling Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. Voor een aantal specifieke domeinen wordt nascholing gevolgd door een beperkt aantal personeelsleden, maar deze professionalisering kadert nog niet doelgericht in een groter geheel.

Uitvoering
Lichamelijke gezondheid en veiligheid De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Ze komen aan bod binnen projecten en vakken van de basisvorming zoals lichamelijke opvoeding, waardoor de school alle leerlingen bereikt. Ook enkele schoolbrede projecten zoals de relatiedagen, de drugpreventiedag en de verkeersveertiendaagse leveren een mooie bijdrage aan deze VOET. De VOET die te maken hebben met het eigen lichaam, blijven onderbelicht. Enkele leerlingengroepen besteden te weinig aandacht aan gezonde voeding.

Leren leren In de eerste graad worden vrijwel alle eindtermen bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. 'Leren leren' maakt deel uit van de onthaaldagen en komt aan bod in leefsleutels. Een brochure 'leren leren', aangepast voor de A-stroom en B-stroom, geeft hen daarbij houvast. De klastitularissen en vakleraren besteden, ondersteund en gestimuleerd door het GOK-team (gelijke onderwijskansen), de nodige aandacht aan 'leren leren'. Enkel de VOET over problemen oplossen krijgt geen expliciete invulling.

In de tweede en derde graad worden de betrokken eindtermen te weinig nagestreefd. 'Leren leren' is de verantwoordelijkheid van de vakgroepen en de individuele leraren. De school kan een correcte en kwaliteitsvolle afstemming van de leerbegeleiding binnen de vakken op de VOET 'leren leren' onvoldoende aantonen en garanderen. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat verschillende vakgroepen actief inzetten op leerbegeleiding, maar de expliciete afstemming op de VOET 'leren leren' ontbreekt. De school heeft voor de tweede en derde graad geen strategie om alle VOET 'leren leren' bij alle leerlingengroepen na te streven.

Over de drie graden heen schenkt de school voldoende expliciet aandacht aan studieloopbaanbegeleiding. In een aantal studierichtingen is dit zelfs een apart vak. Zelfevaluatie en -reflectie op het leerproces zijn in veel vakken ingeburgerd.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert. Daardoor kent ze de meeste tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen. Opgemerkte tekorten neemt de school op in het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan. De uitwerking van deze plannen is concreet, doelgericht en planmatig.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting niet alle leslokalen van de school. De vaststellingen van deskundigen die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland.

De preventieadviseur is intensief bij het beleid betrokken en coördineert er de uitvoering van. De school voorziet voor de uitvoering van de opdracht als preventieadviseur tien lestijden per week, terwijl het volume werk verbonden aan deze school hoger is. De richtlijn van PREBES voorziet voor deze school een volledige opdracht van preventieadviseur. Het comité preventie en bescherming op het werk is reglementair samengesteld en vergadert op regelmatige basis. Het personeel is op de hoogte van de algemene maatregelen, zoals de procedures voor het melden van gebreken en voor de evacuatie van de gebouwen ingeval van brand.

In de praktijklokalen volgen niet alle leraren de gemaakte schoolafspraken rond BVH. Dit is een knelpunt en strookt niet met de visie van de school om jongeren in een veilig leer- en werkklimaat optimale ontwikkelingskansen te bieden. Deze onverschilligheid zet in bepaalde situaties de realisatie van de HACCP-leerplandoelstellingen onder druk en ondermijnt bovendien het werk van de lokale preventiedienst. De betrokkenen tonen op deze wijze niet aan dat ze in voldoende mate de basiscompetentie van de leraar rond veiligheid beheersen of implementeren (Art. 4.4 van B.S.17/01/2008). De school heeft tijdens de doorlichting een actieplan opgesteld om deze onverschilligheid aan te pakken. BVH is een erkenningsvoorwaarde en daarom zeker is een systematisch beleidscontrole en -opvolging noodzakelijk.

Vanwege de degelijke organisatie van het beleid ‘bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne’, de systematiek waarmee de school gebreken opspoorde en wegwerkte, de gedrevenheid van de lokale preventiedienst en de plichtsbewuste naleving van de BVH-afspraken door bijna alle uitvoerders, krijgt de school voor deze erkenningsvoorwaarde een gunstig advies. Voor het wegwerken van de resterende gebreken of onverschillen vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzake kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatiegegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja

Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school beschikt over een algemene visietekst, waarin ze aandacht besteedt aan de evaluatiepraktijk. Ze beschouwt evaluatie als een onderdeel van het onderwijsleerproces, namelijk als een instrument om te motiveren, te begeleiden, te remediëren en te oriënteren. Via (zelf)reflectie wil ze haar leerlingen stimuleren om keuzes te leren maken in hun studie- en beroepsloopbaan en om volwaardig te kunnen deelnemen aan het maatschappelijke leven. De leerplandoelstellingen en de eigen visie op opvoeding en onderwijs zijn hierbij belangrijke uitgangspunten. De visietekst is verschillende jaren geleden via een beperkt participatief traject ontstaan; ze kent geen volledige gedragenheid binnen het schoolteam. Ze is gedeeltelijk vertaald in strategische en operationele doelstellingen.

De school concretiseert haar visie in een verschillende benadering voor het beroepssecundair onderwijs (bso) en het technisch secundair onderwijs (tso). In het bso ligt de klemtoon op competentieontwikkeling en ervaringsgericht leren via permanente en gespreide evaluatie. In het tso opteert het schoolbeleid voor een combinatie van permanente en gespreide evaluatie en examens om de leerlingen voor te bereiden op de evaluatievormen uit het hoger onderwijs.

De evaluatiepraktijk vormt sinds enkele jaren een van de prioriteiten in het schoolwerkplan. Via een systeem van kwaliteitsdenken (plan, do, check, act) heeft de school een aantal stappen gezet. Zo heeft ze bijvoorbeeld een competentierapport ingevoerd in het bso. Vanaf dit schooljaar hebben de moderne talen in de derde graad van het tso het evaluatiesysteem via examens verlaten.

Ondersteuning De school heeft algemene afspraken ontwikkeld over diverse aspecten van de evaluatiepraktijk, zoals het formatieve en summatieve karakter van de evaluatie, het attitude- en competentierapport, de status van de gip, de puntenverhoudingen, het aantal rapport- en examenperiodes per graad en onderwijsvorm, de berekening van het jaartotaal en de deliberatiecriteria.

Die praktische en organisatorische modaliteiten voor de evaluatiepraktijk vinden hun schriftelijke neerslag in het schoolreglement en in een aantal interne documenten. Die veeleer beperkte richtlijnen vormen het referentiekader voor de (inhoudelijke) organisatie van de leerlingenevaluatie. De school rekent voor een kwaliteitsvolle uitvoering ervan zeer sterk op de deskundigheid van de vakgroepen en van de leraren.

De klassenraden spelen een belangrijke rol in de evaluatieprocedure. Na een informerende klassenraad in het begin van het schooljaar bespreekt de begeleidende klassenraad de vorderingen en de resultaten van de leerlingen. De delibererende klassenraad beslist over hun oriëntering op het einde van het schooljaar.

De school koppelt remediëringsinitiatieven aan slechtere evaluatieresultaten. Het initiatief vertrekt vooral vanuit de begeleidende klassenraad. Dat vertaalt zich in verschillende methodieken, zoals schriftelijke voorbereidingen en volgkaarten. Het schoolbeleid verwacht dat de leraren rapportcommentaren aanbrengen, vooral bij slechtere resultaten.

Doeltreffendheid Algemeen genomen volgt de school de evaluatiepraktijk niet systematisch op. Het beperkt zich veeleer tot een check van de naleving van de organisatorische richtlijnen. Op inhoudelijk vlak gebeurt er een steekproefcontrole van de jaarplannen. Die controle vormt dan de aanleiding voor feedback en eventuele bijstellingen op grond van de leerplanvereisten. Bij opvallende resultaten voor een bepaalde leerlingengroep gaat de directie een persoonlijk gesprek aan met de betrokken leraar om de oorzaken te achterhalen en het onderwijsleerproces, wanneer nodig, bij te sturen.

Door de beperkte visieontwikkeling, aansturing, ondersteuning en opvolging ontstaan er sterke verschillen binnen en tussen de vakgroepen. De school kent zowel zeer leerplangerichte en vaardigheidsgerichte evaluatiepraktijken als evaluatiemethodes die eenzijdig focussen op zuivere kennisbeheersing en reproductie. Sommige vakgroepen houden onvoldoende rekening met de leerplanvisie en -doelstellingen en met het vereiste beheersingsniveau; andere leveren kwaliteitsvol werk. De transparantie binnen de evaluatiepraktijk kent verschillende snelheden binnen en tussen de vakgroepen. De leraren hanteren niet altijd doordachte en transparante criteria voor de beoordeling van vaardigheden en vakattitudes. Soms vermengen ze vakspecifieke en algemene schoolse attitudes. Het gebruik van alternatieve evaluatievormen, zoals zelf- en peerevaluatie, verschilt per leraar en per vakgroep.

Niet alle vakgroepen reflecteren consequent over hun bestaande evaluatiepraktijk. Ze gebruiken de evaluatie nog onvoldoende als graadmeter voor de bijsturing van het eigen onderwijsproces. Een enkele leraar vraagt systematisch feedback aan de leerlingen over zijn eigen functioneren om dat daarna bij te sturen.

De koppeling van de remediëring aan de evaluatiepraktijk verloopt nog niet gestroomlijnd. De toegepaste remediëringsinitiatieven kennen namelijk een vrij uiteenlopend beeld. Bovendien volgt de begeleidende klassenraad niet consequent op of de leerlingen de opgelegde remediëring daadwerkelijk uitvoeren. Ze brengt evenmin systematisch in kaart of de remediëring de gewenste resultaten oplevert.

De competentierapporten bevatten een formatief en summatief deel. In de concrete evaluatiepraktijk lopen de proces- en productevaluatie in die twee delen door elkaar. Zo worden de specifieke kenmerken van beide onderdelen voor de leerlingen minder duidelijk. De omzetting van de beoordeling van de competenties in punten en het gebruik van een gemiddelde verzwakt de transparantie van het competentierapport voor de leerlingen. Er gaat hierdoor immers veel inhoudelijke informatie verloren. Het formatieve luik leidt wel tot een aantal bijstellingen van het onderwijsleerproces.

De motivering van de eindbeslissingen is meestal vrij beknopt en haalt onvoldoende elementen uit het volledige leerlingdossier aan om de onderbouwing van de attesten sluitend te maken. De delibererende klassenraad gebruikt adviezen, waarschuwingen en vakantietaken in haar oriënteringsbeleid. Ze springt omzichtig om met de aanwending van uitgestelde beslissingen.

Ontwikkeling De school is bezig met de uitwerking van een nieuwe algemene visietekst via participatieve besluitvorming. In die nieuwe tekst besteedt ze aandacht aan de evaluatie. Ze vat die breed op en ziet ze als een onderdeel van de lespraktijk. De evaluatiepraktijk moet het namelijk toelaten om de nodige feedback te geven en de leerling en de leraar aan te zetten tot reflectie. De school ziet een duidelijke link met de huidige visietekst. De implementatie van de genomen beslissingen gebeurt stapsgewijs, omdat het schoolbeleid voldoende draagvlak wil scheppen.

De directie geeft aan dat de koppeling van de evaluatiepraktijk aan de leerplandoelstellingen een belangrijk werkpunt is. Ze wil de leerplangerichtheid van de leerlingenevaluatie beter opvolgen via een diepgaandere analyse. Ze is ook van plan de paralleltoetsen in te schakelen in dit proces, maar is nog zoekende hoe ze dit concreet wil aanpakken. De data-analyse van de oriënteringsadviezen via 'Mijn Onderwijs' vormt een ander speerpunt van het toekomstige beleid. Terwijl de analyse van de resultaten in het vervolgonderwijs al goed ingeburgerd is, vormt de opvolging van de outcomes op de arbeidsmarkt nog een uitdaging.

De school heeft in het verleden al interne en externe professionaliseringsmogelijkheden georganiseerd. Dat gebeurde echter niet altijd systematisch en doelgericht. Bovendien lag de beslissing tot deelname vaak bij de individuele leraar. Uit bevragingen bleek dat de teamleden vooral vragen hadden rond alternatieve werk- en evaluatievormen. De school wil interne en externe professionalisering nu gericht inzetten om een kwaliteitsvollere evaluatiepraktijk te verwezenlijken. Ze staat hierbij open voor externe feedback en evaluatie. Recent heeft ze de voornaamste bevindingen uit een nascholing rond kwaliteitsvolle rapportcommentaren omgezet naar algemene richtlijnen.

Tot slot wil de school de kwaliteit van de gip optimaliseren. Hiervoor heeft ze een specifieke werkgroep opgericht. Die werkgroep brengt de bestaande praktijken in kaart en maakt een checklist op om de goede praktijken te borgen en de minder goed draaiende uitvoeringen bij te sturen.

4.2 Evaluatiesysteem

Doelgerichtheid De school hanteert een duidelijke, doelgerichte en kwaliteitsvolle procedure voor de evaluatie van haar personeel. De huidige directie vormt daarbij de trekkende kracht. Met haar evaluatiesysteem wil de school haar onderwijskwaliteit verbeteren en trekt ze meer en meer de kaart van coaching. De school wil ook zicht krijgen op de noden die er leven, en wil feedback op de werking van haar beleid.

De voorbije jaren werd de school geconfronteerd met directiewissels en met verscheidene interne conflicten van uiteenlopende aard. Hierdoor ontstonden in het evaluatiesysteem verschillende snelheden. Sommige leraren zijn net aan hun eerste functioneringsgesprek toe, terwijl andere in hun derde evaluatiecyclus zitten. De invulling van elke cyclus verschilt wat betreft doelgerichtheid, maar omvat telkens een planningsgesprek, een functioneringsgesprek en een evaluatiegesprek binnen de voorgeschreven periode van vier jaar. De school werkte de evaluatieprocedure zorgvuldig en doelgericht uit in individuele evaluatiedossiers, die afgestemd zijn op de evaluatiecyclus waarin het personeelslid zich bevindt, en op hun functiebeschrijving. Aanpassingen die gebeuren aan het evaluatiesysteem, toetst de school aan de geldende regels en legt ze ter goedkeuring voor aan de ondernemingsraad. Zo voerde ze onlangs het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) in. Voor de school is dat een belangrijk instrument in de professionalisering, coaching en zelfsturing van leraren.

Ondersteuning Zowel de directie als de personeelsleden plannen en bereiden elk gesprek goed voor, onder andere op basis van de documenten in het evaluatiedossier. Afhankelijk van de cyclus waarin het personeelslid zich bevindt, krijgt het functioneringsgesprek een andere invulling en vindt er een aangekondigd klasbezoek plaats. De leraren in de derde cyclus werken sinds september bijkomend met een eigen POP op basis van een gestructureerd sjabloon. Vooral aan de hand van de lesbezoeken krijgt de directie een goed zicht op het functioneren van de personeelsleden. Op basis hiervan en de gegevens uit het POP onderneemt de directie verdere stappen, waaronder de doorverwijzing naar nascholingen, de inschakeling van de mentor aanvangsbegeleiding als coach of het voeren van bijkomende gesprekken ter voorbereiding van een traject. Bijkomend ondersteunen de technische adviseurs sinds kort de leraren praktijk via onaangekondigde klasbezoeken waarbij ze een stimulerende rol opnemen.

Een duidelijke meerjarenplanning, een overzichtelijk registratiedocument en de aanwezigheid van verslagen tonen aan dat de directeur als eerste evaluator erin slaagt om de procedure daadwerkelijk uit te voeren. Ze weet ook heel goed waar elk personeelslid zich bevindt wat betreft de specifieke evaluatiecyclus. Sinds september is de directeur echter verantwoordelijk voor alle personeelsleden waardoor de belasting vergroot en het huidige systeem botst op de grenzen van zijn haalbaarheid. De huidige evolutie van evaluatie (controle) naar bereikbaarheid en coaching van personeelsleden is sterk en ervaart het personeel als positief. Het huidige schoolbeleid staat voor de uitdaging om deze evolutie ten volle waar te maken.

Doeltreffendheid Uit de gesprekken, de verslagen en het POP destilleert de directie sterke en werkpunten van zowel personeelsleden als van de schoolwerking, maar ook van het eigen beleidsvoerend vermogen. De directie geeft waar mogelijk gepast gevolg aan gesignaleerde werkpunten. Het beleid ontwikkelt een lerende organisatie waarin elk personeelslid kritische vriend is en beschikt over de nodige zelfreflectie met als doel de school naar een hoger niveau te tillen. Tijdens functioneringsgesprekken hebben alle personeelsleden de mogelijkheid om open te spreken en feedback te geven. Voor veel personeelsleden is dit nog geen evidentie en is er ook argwaan. De openheid voor feedback en de resulterende actiegerichtheid komt tijdens de doorlichting tot uiting. Om de professionele collegialiteit in het korps te bewaken zette de school tijdens de doorlichtingsweek een actieplan op om de verantwoordelijkheidszin bij sommige personeelsleden bij te sturen.

Ontwikkeling Het kwaliteitsonderzoek waaronder het gesprek met de leraren, ziet de school als de kans bij uitstek om feedback te krijgen over het evaluatiesysteem dat ze ontwierp en de doelen die ze ermee wil bereiken. De directeur is zich bewust van het feit dat de veelheid aan taken haar beleid rond personeelsbeheer en coaching hypothekeert. Ze bekijkt momenteel verschillende pistes om een oplossing te bieden aan het succes van haar eigen systeem en om een antwoord te bieden aan de vraag van haar personeel naar nog meer bereikbaarheid. Het beleid weet dat de school nog een weg te gaan heeft. Het degelijk uitgewerkte evaluatiesysteem en de geboekte resultaten bieden alvast een mogelijkheid om de werkpunten grondig aan te pakken.

De sterk uitgewerkte evaluatiedossiers alsook de wijze waarop de personeelsevaluatie in deze school uitgevoerd wordt, zijn voorbeelden van goede praktijk. Toch tracht de school wat betreft personeelsbeleid haar werking steeds te verbeteren. De uitwerking van de verschillende cycli en de ontwikkelingen in het kader van het POP zijn daar mooie voorbeelden van. Ze wil ook de inzet op coaching verder uitwerken en is actief zoekende naar mogelijkheden om dit in de toekomst waar te maken. Het doorlichtingsonderzoek bevestigt dat dé volgende uitdaging voor de school de verdere uitbouw van het evaluatiesysteem is als hefboom voor het pedagogisch beleid en de uitvoering, de controle en de opvolging van de beleidsafspraken en de kwaliteitszorg in de lespraktijk.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Visieontwikkeling De beleidsvisie ‘VTI Spijker van morgen’ steunt op het pedagogisch project. De school streeft ernaar ‘een school te zijn waarin jongeren en personeelsleden van en met elkaar leren om in de snel evoluerende en veeleisende maatschappij te groeien naar sociale, zelfstandige, weerbare en flexibele betrokkenen die geloven in menselijke en christelijke waarden’. Aanvullend wil de school streven naar ‘een positieve relatie tussen alle betrokkenen, die gekenmerkt wordt door wederzijds respect en dienstbaarheid, ruimte voor openheid, opbouwende dialoog en feedback’.

Tot vorig schooljaar was de schoolvisie veeleer theoretisch en onvoldoende vertaald in doelen en acties met als referentiekaders het pedagogisch project, de leerplannen, de onderwijsregelgeving en het Besluit van de Vlaamse regering betreffende de basiscompetenties van de leraar. Via verschillende overlegfora en met externe ondersteuning heeft de school deze visie bijgestuurd en vertaald in beleidsdoelen rond pedagogische, organisatorische en ondersteunende processen. Het schoolteam staat nu voor de uitdaging om deze beleidsdoelen verder te vertalen in concrete haalbare actiepunten binnen een kwaliteitskader om de uitvoering, controle en opvolging te verzekeren.

Leiderschap De afgelopen jaren is, met vallen en opstaan, de meeste energie gegaan naar het herstel van een positief werkklimaat. Er was sprake van een vorm van verzuring en een binding met het schoolgebeuren met verschillende, soms tegengestelde, versnellingen en meningen. Mede als gevolg hiervan zijn er verschillende directiewissels geweest of verschuivingen in de bevoegdheden, wat een rem heeft gezet op de uitbouw van een efficiënte schoolwerking. Een bijkomende relevante situationele factor is het onstabiele personeelsbestand. De beleidsfocus lag vooral op financiële, infrastructurele en in het bijzonder op personeelsaspecten ten nadele van het pedagogische beleid. Hierdoor kennen onder meer de preventieve leerbegeleiding, het competentieontwikkeland leren en de evaluatiepraktijk in sommige vakken nog onvoldoende rendement.

Het schoolbestuur, de directie, het directieteam en de algemene directieraad zijn er samen in geslaagd om een klimaat van rust, ruimte en redelijkheid te creëren. Het beleid kan opnieuw rekenen op de steun van nagenoeg het volledige schoolteam om de school een nieuwe doorstart te geven. Er heerst opnieuw voldoende samenhang en vertrouwen om met alle betrokkenen op een constructieve wijze te werken aan schoolverbetering met als hefboom de aanwezige knowhow, zowel op beleidsvlak als op vakniveau. De randvoorwaarden zijn nu aanwezig om een doelgericht pedagogisch beleid uit te werken met aandacht voor draagvlak, gelijkgerichtheid en professionele collegialiteit.

Het directieteam, de directieraad en de algemene directieraad, tonen voldoende competentie en slagkracht om een pedagogisch beleid uit te werken met als referentiekaders de regelgeving, de basiscompetenties van de leraren, de leerplannen, het pedagogisch project en de schoolafspraken.

Het vertrouwen van de directie in de vakdeskundigheid en verantwoordelijkheid van de individuele leraren en vakgroepen is groot. Uit de vaststellingen tijdens de doorlichting blijkt dat de meeste leraren dit vertrouwen benutten, samen met het eigen verantwoordelijkheidsgevoel, om het onderwijsproces de vereiste vorm en inhoud te geven. Enkel varen nog een eigen koers die afwijkt van de eisen in de leerplannen, de regelgeving of de beleidsbeslissingen. Hierdoor ontstaan er kwaliteitsverschillen in de gelijkgerichtheid en de doelgerichtheid op het vlak van leerplanrealisatie, de invulling van de beleidsverwachtingen, de samenhang tussen leerplanrealisatie en evaluatiepraktijk en de dynamiek binnen de verschillende vakgroepen.

De vakgroepen staan voor de uitdaging om de vakgroepwerking te benutten als hefboom voor de pedagogische en didactische vertaling van de beleidsverwachtingen en de eisen in de leerplannen of regelgeving. De uitdagingen voor de schoolleiding zijn een krachtige aansturing en opvolging van de vakgroepen en de verdere uitbouw van de kwaliteitsontwikkeling op schoolniveau, lerarenniveau en leerlingenniveau conform het kwaliteitsdecreet.

Besluitvorming De school beschikt over de decretaal verplichte participatieorganen. De directie communiceert en onderhandelt over beleidsaspecten met het schoolbestuur, het directieteam, de directieraad en de algemene directieraad. Daarnaast vormen ook het schoolbestuur, de pedagogische raad, de ondernemingsraad, de schoolraad en het comité preventie en bescherming op het werk belangrijke ondersteunende advies- en reflectieorganen. Aanvullend leveren de vele werkgroepen de nodige ingrediënten voor een gedeelde besluitvorming. Heel wat overleg vindt ook informeel plaats met alle betrokkenen.

Het schoolwerkplan is gegroeid van een statisch document naar een dynamisch beleidsinstrument waarin alle betrokkenen een inbreng hebben. Met het kwaliteitsdecreet als referentiekader en sterkte-zwakte-analyses als uitgangspunt formuleert de school prioriteiten, gelinkt aan de schoolvisie.

De open communicatie via verschillende kanalen en het participatieve besluitvormingsproces zijn nu troeven van de school.

Kwaliteitszorg De zoektocht, samen met externen, naar een optimalisering van het groepsgevoel, de verbondenheid en de betrokkenheid heeft onder meer geleid tot een goed uitgebouwd evaluatiesysteem van het personeel. Het resultaat is een voorbeeld van goede praktijk.

In haar schoolvisie maakt de school duidelijk dat ze streeft naar 'een hoge kwaliteit door geregeld over het eigen werk en samen over het werk van elkaar te reflecteren'. In het kader van haar kwaliteitszorg heeft de school metingen uitgevoerd, onder meer rond de beleidsvoering, de (studie)vorderingen van de leerlingen, de interne doorstroming, de (mogelijke) uitval, de tevredenheid van interne of externe actoren en de resultaten in het vervolgonderwijs. De werkgroep kwaliteitszorg heeft een aantal analyses vertaald in concrete actiepunten en de effecten van deze acties bevraagd. Voor een aantal items heeft de school samengewerkt met procesbegeleiders van de pedagogische begeleidingsdienst.

De resultaten van een internationaal vergelijkend onderzoek (TALIS) hebben onder meer geleid tot gerichte lesbezoeken en tot het zetten van de eerste stappen rond collegiale visitatie.

Omwillen van de moeilijke schoolstructuur heeft de school een extern bureau ingeschakeld om op basis van een communicatieplan de interne communicatie te versterken en een externe communicatie uit te bouwen. Dit heeft geleid tot een betere structuur en transparantie in het communicatiebeleid van de school.

Deliberatie Voor het wegwerken van de tekorten voor de vakoverschrijdende eindtermen vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school. Dit tekort heeft daarom geen gevolgen voor het advies.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van expressie en huishoudkunde in de tweede graad tso in de studierichting Sociale en technische wetenschappen.
- De leerplanrealisatie van wiskunde.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het evaluatiesysteem van het personeel.
- De ontwikkeling van het reflectieve vermogen bij de leerlingen.
- De leerstimulerende aanpak in bakkerij in de derde graad bso in de studierichting Banketbakkerij-chocoladebewerking en in natuurwetenschappen in de tweede graad tso in de studierichting Sociale en technische wetenschappen.
- De brede vorming via schoolinterne en extramurale activiteiten.
- De onthaalcultuur en de initiatieven om zich te profileren als een gastvrije school.

Wat betreft het algemeen beleid

- De groei naar participatieve besluitvorming.
- De aansturing van kwaliteitszorg.
- De interne en externe kwaliteitsonderzoeken naar deelaspecten van de schoolwerking.
- De openheid voor externe evaluatie.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De evaluatiepraktijk in verschillende vakken.
- De integratie van de leerplandoelstellingen bij de leerplanrealisatie van het specifiek gedeelte in de derde graad Verzorging.
- De uitrusting van de vaklokalen voor natuurwetenschappen.
- De toepassing van de richtlijnen rond veilig en voedselveilig werken in bakkerij.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het competentieontwikkelen conform de leerplanvereisten in sommige vakken.
- De kwaliteit van de motivering van de attesteringen.
- De schoolbrede inzet van de aanwezige expertise en de voorbeelden van goede praktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aansturing, coördinatie en opvolging van de onderwijskundige processen op vakkenniveau met de basiscompetenties van de leraar, de leerplannen, de pedagogische visie en de schoolafspraken als referentiekader.
- De aansturing en de inzet van de vakgroepwerking als hefboom tot kwaliteitsverbetering van de onderwijskundige processen.
- De bewaking van de toepassing van de voedselveiligheid.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De inspanningsverplichting voor de vakoverschrijdende eindtermen (geen opvolging).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor alle structuuronderdelen van het voltijds secundair onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jos VERMIJL de inspecteur-verslaggever	Peter De Wilde de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	